

Historiske rundrejse til Usbekistan i silkevejenes fodspor

**12 begivenhedsrige dage med fuldpension og ekspertguide
Sonja Vesterholt eller Thomas Køllner**

Oplev det smukke og urgamle Usbekistan og Centralasien på denne spændende historiske rundrejse. På denne eventyrlige rejse oplever vi enestående bjerg, ørken – og sletteområder som er rammen for nogle af de vigtigste handelsruter der forbandt Østen med Mellemøsten og fra den tidlige middelalderen ligeså Europa. Denne forbindelse skabt af mongolerne ændrede den Vesterlandske kultur for evigt. Vi besøger de sagnomspundne gamle regerings - og karavanebyer Tasjkent, Khiva, Bukhara og Samarkand.

Vi overnatter i en ørkenlandsby hos den oprindelige Tadjik nomade stamme, besøger en fungerende koranskole, krydser Kyzyl-Kum ørkenen og rider på kamelryk ved Aydarkul søen. – samtidig gennemgås dette områdets unikke og komplekse historie fra antikken frem til det moderne Usbekistan af ekspertrejseselederen Thomas Køllner på uhøjtidelige oplæg samt på de enkelte steder.

Turen byder på ægte orientalsk gæstfrihed, en perlerække af kulturelle og UNESCO fredede seværdigheder samt herlig lokal mad.

Turen kombinerer historie, fortid og nutid, kultur og natur med lokal gastronomi fra disse gamle kulturområder, der endnu ikke er besøgt af mange vesterlændinge.

Registan palads i Samarkand

Pris kr. 15.490 per person inklusiv helpension.

Enkeltværelsetillæg kr. 2.500.

Afrejse og hjemkomst (i alt to afrejse i 2017):

- Afrejse fra København **d. 30. April 18.40 med ankomst kl.** 06.15 i Tashkent.
- Hjemrejse fra Tashkent d. 11. Maj kl. 08.15 med ankomst i København kl. 18.40.
- Afrejse fra København d. **5. september** kl. 11.20 med ankomst kl. 00.45 i Tashkent.
- Hjemrejse fra Tashkent 16. Oktober kl. 02.45 med ankomst i København kl. 09.50

Antal deltager:

- Kun 16 – 20 deltagere.

Indkvartering:

Indkvartering på topersoners værelser med eget bad, toilet, og aircondition. Vi har udvalgt gode lokale hoteller med god atmosfære og morgenmad samt centralt beliggende.

Enkeltværelsestillæg kr. 2.500

Kulturguider på denne rejse:

Sonja Vesterholt er født russer og har i årtier levet i Danmark. Sonja Vesterholt er cand.mag. i russisk sprog og litteratur, og har i en årrække undervist i russisk på Københavns Universitet og været tolk for Dansk Flygtningehjælp. Sonja er internationalt anerkendt og prisbelønnet dokumentarfilminstruktør, forfatter, producent, radiovært og foredragsholder. Sonja er født og opvokset i Sovjetunionen og kender alt til livet i Rusland både under og efter Sovjet. Sonja har de seneste år rejst og beskæftiget sig indgående med Kaukasus. Samtidig er Sonja en dygtig formidler og en omsorgsfuld rejseleder. Sonja er rejseleder på afrejsen d. 30. April 2018.

Sonja har bl.a. skrevet bøgerne: Hunden er rask: Fortællinger fra mit liv i Sovjet, Kærlighedslandet: Fortællinger fra mit liv i Danmark. Og instrueret filmene The Star Dreamer, Olga - den sidste storfyrstinde m. fl. Sonja er rejseleder på afrejsen d. 30. april

Thomas Køllner

Thomas er indehaver af Krim Rejser sammen med Julia. Thomas er uddannet i Statskundskab og er derfor Cand. Scient. Pol. suppleret med studier på Institut for Idehistorie. Thomas har de sidste 14 år beskæftiget sig intenst med Sortehavet som kulturområde, Rusland og de postsovjetiske lande samt Kaukasus og Transkaukasus. Thomas har de sidste fem år undervist på Københavns Folkeuniversitet i Krim og Ukraines historie. Desuden bliver Thomas brugt flittigt som Ukraine og Rusland ekspert af de førende danske medier (Senest i forbindelse med krisen i Ukraine af TV2 fjernsyn og Danmarks Radio). Thomas forstår engageret og uhøjtideligt at fremlægge de store historiske, idehistoriske og politiske linjer i disse områdes historie fra antikken og op til nutiden. Thomas er guide på afrejsen d. 5. September 2018.

Indeholdt i prisen er følgende:

- Fly og skatter t/r København – Tashkent, Tashkent – København.
- Forplejning og drikkevarer under flyrejsen. Vi flyver med Turkish Airlines. Dvs. god service og med forplejning og drikkevarer inkluderet.
- Indenrigsfly fra Urgench – Tashkent.
- Eksprestog fra Tashkent til Samarkand
- Transfer til og fra alle lufthavne.
- Indkvartering på topersoners værelse på gode og centralt placerede fire og tre stjernede hoteller. Én overnatning i traditionel "Yurt – telt".
- Fuldpension under hele turen på udvalgte lokale restauranter hvor vi smager de vigtigste lokale retter og specialiteter, som vi specielt har udvalgt.
- Egen bus med chauffør.
- Alle ture, indgangsbilletter til seværdigheder, kamelridetur mv. som er indeholdt i dette program.
- Speciel afskedsmiddag i Tashkent.
- Alle øvrige skatter og afgifter
- Oplæg (ca. 5. – 6 styks fordelt på turen) og rundvisning ved Thomas Køllner som ekspertguide.
- Lokal erfaren engelsktalende guide på hele turen (da på officielle museer og offentlige steder kræves en lokal autoriseret guide).
- 1 liter vand per dag per person.

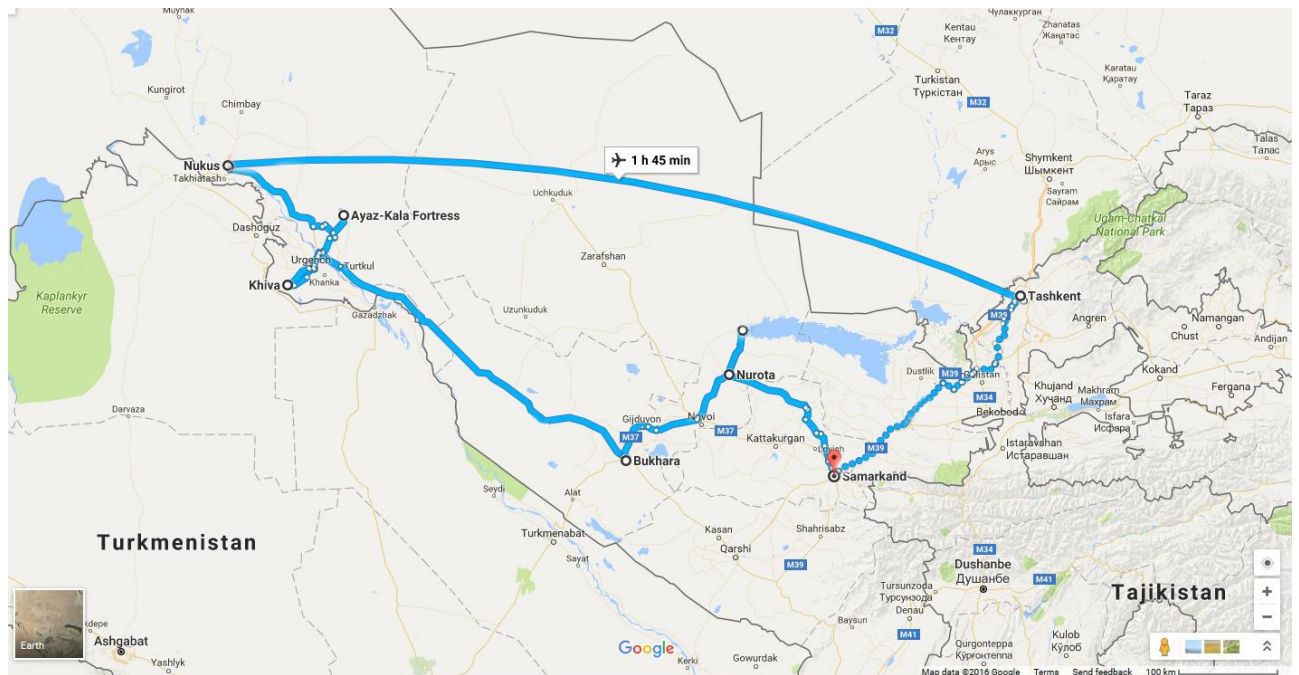
Følgende er ikke indeholdt i prisen:

- Enkeltværelsestillæg kr. 2.500.
- Tilslutning med fly fra provinsen.
- Drikkevarer og øvrigt privatforbrug.
- Visa kr. ca. 500. Vi udsender information omkring visum godt tre måneder inden afrejse. Visum kræver ikke tilstedeværelse på Usbekistans ambassade, men klares ved ankomst i lufthavnen.

Tilmelding og depositum

Ved tilmelding betales et depositum på DKK 3.000 pr. deltager. Ca. to en halv måneder før afrejse sendes brev ud med information omkring indbetaling af restbeløbet samt øvrig praktisk information vedrørende rejsen.

Vores rute

Tilmelding kan foregå på telefon **35 26 55 49** eller mobilnummer: **26 12 03 66** samt mail **info@krimrejser.dk**

Venlig hilsen

Julia og Thomas Køllner

Krim Rejser, Carl Johans Gade 3, 4tv.

DK – 2100 København Ø. Medlem af Rejsegarantifonden nr. 1805.

Historiske rundrejse til Usbekistan i silkevejenes fodspor

Dag til dag program

DAG 1: Ankomst og Tashkent

Ankomst tidlig om morgenen til Tashkent med flyet København – Tashkent via Istanbul. Ved ankomst møder vi vores engelsktalende guide og chauffør, der vil være sammen med os på hele turen. Transfer til hotellet og indkvartering. Mulighed for at hvile nogle timer inden vi starter på dagen for afrejsen med start d. 30. April.

Mulighed for Morgenmad fra kl. 7 til kl. 10 om formiddagen. Ved frokosttid mødes vi for at opleve vores første frokost i Usbekistan på én lokal traditionel "Tchaikhana" restaurant, hvor der serveres lokale retter. På hele turen vil vi spise på gode lokale steder og forsøge at smage de bedste og mest typiske lokale retter.

Efter frokost starter vi vores opdagelse af Usbekistans hovedstad. Tashkent er Usbekistans hovedstad og den største by i Centralasien med en befolkning på 2,3 millioner. I århundreder har Tashkent ligget på korsvejene ved de ældgamle handelsruter langs Silkevejen.

Vi ser på det Gamle Tashkents charmerende områder, kører til det restaurerede Khast Imam kompleks, bestående af Barak-Khan koranskolen (skoler og højere læreanstalter indenfor Islam), Kaffal ash-Shashiy museet og det store Fredag moské kompleks med farvestrålende huse med blå tegl og dekorative "Iwans" (indgangsportaler", som blev bygget i det 16. århundrede, da Shaybanid dynastiet (Usbekerne) afløste Timurid dynastiet og dermed satte de mongolsk – tyrkiste stammer på porten). Et afgørende moment i landets historie, som Thomas vil komme ind på i detaljer.

Vi besøger også Hast Imam biblioteket og ser Koran-manuskriptet fra det 8. århundrede, som blev skrevet med Kufic kalligrafi, der stammer fra hvor det moderne Irak ligger i dag. Lokale Usbek muslimer mener, at denne koran, som er den ældste koran i verden, har tilhørt den tredje kalif i lige linie efter Mohammed, Uthman Ibn Affan. Dette gør den selvsagt til en af Islams mest hellige relikvier. Disse lærde byer minder os om den periode omkring ca. 900 tallet hvor Usbekistan blev erobret af araberne, og fik del i den "arabiske renæssance", der blev andet betød en uhørt kulturel blomstring og interesse i samt oversættelse af de klassiske græske skrifter som Aristoteles og Euklid. Det er disse arabiske oversættelser, der gør at vi i vores europæiske renæssance har mulighed for at genopdage disse åndlige mesterværker og dermed genopdage de græske tænkere og videnskabsmænd.

Vi besøger naturligvis Chorsu basaren, centret for det daglige liv i hjertet af den gamle by. Basaren omfatter et unikt kompleks af markedshaller, kronet af indbyrdes forbundne kupler. Her kan man købe alt – fra eksotiske tørrede frugter, friske urter, håndlavet ost og fersk kød til farverige souvenirs. Vi forsætter igennem disse fristelser til Amir Timur Torvet med dets imponerende statue af Usbekistans store helt, Amir Timurs Tamerlane. Vi fortsætter forbi Uafhængighedstorvet, det største torv i det tidligere Sovjet. Vi besøger den imponerende Tashkent Metro, som åbnede i 1977 til ære for Sovjets 60 års dag, og fordi Tashkent havde nået den famøse million i indbyggere, hvilket i Sovjettiden kvalificerede til egen metro. Disse stationer er fantastiske eksempler på sovjetisk byggekunst og politiske propaganda. Hver station har sine egne unikke arkitektoniske træk, hvor i indgår kostbare materialer, så som

marmor, granit, glas, keramik og udskåret alabast. Arbejdskraft og smukke byggematerialer sten var der som bekendt ingen mangel på i Sovjetunionen – når byens metro skulle bygges. Sent om eftermiddagen kører vi tilbage til vores hotel, hvor der bliver lidt tid på egen hånd indtil aftensmad på en af byens mange gode lokale restauranter.

Dag 2: Tashkent - Samarkand

Tidlig morgenmad kl. 06.30 og Transfer til jernbanestationen kl. 07.00. Kl. 08.00 afgang med hurtig-toget "Afrasiab" til Samarkand, hovedstaden i Amir Timurs Tamerlanes mongol imperium (Timuriderne ca. 1370 – 1507) som han egenhændig grundlægger og udvikler til en stormagt med base i det nuværende Usbekistan – hele denne fantastiske og voldlige bedrift gennemgår Thomas i detaljer på turen og under side foredrag). Når vi ankommer kl. ca. 10.10 begynder vi på vores sightseeing tur. Vi besøger det fantastiske Gur-Emir mausoleum fra det 14. århundrede med dens udsøgte kuppel, dekoreret med strålende blå kakler. Det blev oprindeligt bygget til Timurs barnebarn, men blev utilsigtet hans eget hvilested. (I stedet for Shakrisabz). Efter transfer og indkvartering spiser vi frokost på en lokal restaurant ved 13-tiden.

Eftermiddagen fortsætter med besøg i Tamerlans hovedstad, hernede kaldt Orientens Perle. Vi besøger det bemærkelsesværdige Registan Torv fra det 15/17. århundrede, omgivet af tre koranskoler, Ulugh Beg, Tilya-Kori og Sher-Dor koranskolen med deres skyhøje indgangs-portaler, bygget i den karakteristiske Timurid arkitektoniske stil. Vi besøger ruinerne af den gigantiske Amir Timur Moské fra det tidlige 15. århundrede (Bibi-Khanyum moskéen). Bagefter slentrer vi rundt i den største lokale basar "Siab", hvor alt kan købes i meget fine kvaliteter bl.a. ægte tæpper.

Sent på eftermiddagen besøger vi en lokal familie i deres gæstehus. Her skal vi lære at lave den berømte usbekiske traditionelle ret "Plov " – lavet på basis af løg, kød, ris og gulerødder samt et par hemmeligheder. Denne ret er utrolig populær overalt i den gamle Sovjetunionen fra Krim til Moskva finder man retten på kortet hos de altid populære usbekiske restauranter. Det bliver naturligvis aftens måltid. For dem, der har lyst, er der en aftentur til fods til Registan torvet. Tilbage til hotellet.

DAG 3: SAMARKAND

Efter morgenmaden udforsker vi det omfattende område, Shah-I-Zindas nekropolis med rækker af rigt dekorerede mausoleer bygget i det 14/15. århundrede til forskellige medlemmer af Timurid dynastiet. Her bliver der mulighed for at tale om hvordan det lykkedes de mongolske erobrere (bl.a. Timurid Tamerlane) at foretage disse episke erobrere, der ændre store dele af verden - også Europas.

Hoved-museet siges at være graven for profeten Muhammeds fætter, Kusama Ibn Abbas. Ifølge legenden kom Ibn Abbas til Samarkand i år 640 for at prædike, men han blev til sidst halshugget af det lokale dynasti og Zoroastrierne – der ikke ønskede religiøs konkurrence. I middelalderen var en pilgrimsfærd til "Den levende Konges"s grav lige så betydningsfuld som pilgrimsfærden til Mekka. Ifølge legenden har kildevandet ved graven helbredende egenskaber.

Vi fortsætter til Ulugh Begs Observatorium. Han var Timurs barnebarn og en berømt astronom, og symbol på den kulturelle udvikling der også foregik i udvalgte perioder under de mongolske herskere. Bygget i 1420'erne blev det anset for at være et af de fineste observatorier i den islamiske verden. Det blev først genopdaget i 1908. Vi kører videre til Samarkands antikke område, "Afrasiab" og besøger museet med de bemærkelsesværdige mur-udhuggede malerier fra midten af 7-hundrede-tallet. "Ambassadørernes Maleri", et sjældent eksempel på Sogdiansk kunst, blev opdaget så sent som i 1965. Frokost foregår som altid på en lokal

restaurant med traditionelle retter. Resten af eftermiddagen er til egen disposition i denne fantastiske by, hvor det bl.a. er oplagt at købe de mange fine souvenirs eller tæpper.

Ved 18 tiden kører vi til El-Merosi teatret til et musikalsk show med optrædende i historiske kostumer- det er virkelig spændende og anderledes for os. Derefter kører vi til en restaurant til et sidste aftensmåltid i det historiske Samarkand.

DAG 4: SAMARKAND – NURATA - AYDARKUL SØEN - KYZYLKUM ørkenen - YURT LEJR – kameltur i ørkenen.

Efter morgenmaden starter vi på vores fantastiske udflugt til Kyzylkum ørkenerne, Aydarkul søen med dens yurt-lejr (traditionelle skindtelte) i midten af ørkenen. Denne tur er ganske enestående anderledes med ubeskrivelig natur, og samtidig kommer vi til at opleve den mest autentiske måde at overnatte på i ørkenen. Yurt teltene har ikke ændret sig siden først Djengish Khan og efterfølgende hans efterkommer Timur Tamerlane sov i disse telte i ørkenen og på den tørre slette.

På vejen igennem ørkenen besøger vi ruinerne af Aleksander Den Stores fort med udhuggede petroglyffer (sten-malerier) samt den hellige Chashma moské i byen Nurata, hvor vi også spiser frokost. På vores tur igennem ørkenen har vi tid og fred til at "mærke" denne enestående natur i al sin barskhed og skønhed (samlet ca. 5 – 6 timers kørsel). I april måned er her fyldt med blomster, der nyder godt af det varme forår. I slut september er regnen vendt tilbage udvalgte dage og skaber det "anden grønne forår".

På vores vej igennem ørkenen bliver der også tid til at tale om hvad Alexander Den Store lavede i denne del af verdenen så langt væk hjemmefra – og hvad der skete med den græske indflydelse i området – og ikke mindst (uden af afsløre for meget), hvordan det lykkedes at skabe et græsk kongerige efter hans død her midt i Centralasien. Dette er blot en af de mange overraskelser dette land også byder på.

Om eftermiddagen fortsætter vi videre ind i ørkenen mod vores yurt lejren, hvor medlemmer af den oprindelige Tadjik stammen venter på os. Efter ankomsten kikker vi os omkring og ser på skindteltenes konstruktion, hvorefter vi indkvarteres i yurterne med 4 – 6 personer i hver yurt. Toiletter og bad er udenfor – primitive men rene og pæne.

Tid på egen hånd i den stille ørken – her er kun os. Dog skal vi prøve en ting, jeg virkelig ser frem til at opleve med jer – nemlig kamridning. Det er tadjik nomadernes ynglingsdyr og en vigtig forudsætning for deres evne til at overleve i ørkenen. Det skal vi naturligvis også prøve. Vi har planlagt 15 minutter per person – det er dog helt frivilligt. Ønsker man en længere tur end det, kan det arrangeres med de lokale. Ekstrature indgår dog ikke i programmet og afregnes individuelt.

Om aftenen har den lokale tadjik familie lavet mad til os, og vi spiser rundt om lejrbålet midt i ørkenen sammen med nomaderne. Den lokale "akyn" (traditionel sanger), vil synge de traditionelle nomade-sange for os. Det bliver en helt speciel oplevelse.

DAG 5: YURT LEJREN – AYDARKUL SØEN – BUKHARA

Efter morgenmaden i ørkenens friske luft kører vi videre til søbredden af Aydarkul søen (8 km). Vi slentrer langs søbredden. Hvis vejret er godt, er der mulighed for at bade.

Vi holder frokost picnic ved søbredden med medbragt mad.

Om eftermiddagen kører vi til den ældgamle by, Bukhara. Samani dynastiets hovedstad. Vi ankommer hen mod aften og checker ind på hotellet, hvor vi har tid til at slappe lidt af. I aften spiser vi mad i denne eksotiske og historiske by, og får den første fornemmelse af byen. Hjem til hotellet til fods - mætte af indtryk efter endnu en dag fuld af oplevelser.

DAG 6: BUKHARA

Efter sen morgenmad ved 9-tiden starter vi på vores spændende rundvisning i Bukhara, som har været beboet i mindst 5 tusinde år. Placeret på Silkevejen har byen længe været centrum for handel, lærdom, kultur og religion. Vi starter med Samanid Ismail Museet fra det 9./10. århundrede med dets smukke mønstrede mustensarbejder. Bagefter besøger vi Chasma Ayub bygningen fra det 14./16. årh. med dens koniske kuppel. Vi besøger også byens ældste arkæologiske kompleks, det imponerende Ark Citadel fra det 1. århundrede, som blev genopbygget efter at det var ødelagt af Den Røde Armé i 1920. Overfor arken, kan man se Bolokhauz Moskéen fra det 18. århundrede og den imponerende indgangsportal, støttet af 20 træ søjler med paddehat-formede drypstens-opsatser. Vi fortsætter til Kaylan Torvet fra det 12./18. århundrede, som domineres af Kaylan Minareten, byens hovedsymbol, hvor eleverne studerer koranen og islamisk videnskab. Frokost her midt i det urgamle Bukhara.

Efter frokost spadserer vi gennem det centrale torv, Lyabi-Hauz, som er bygget omkring et stort vandbasin, og besøger den ældst bevarede moské i Bukhara, Magoki-Attori Moskéen, bygget over et ældgammelt Zoroastrisk ildtempel. Vi besøger også den smukke Ulubek Koranskole og den større, mere overdådigt dekorerede Abdulaziz Khan Madrassah (koranskole), bygget efter persisk skik med en stor skolegård med fire indgangsportaler. Vi kan også besøge koranskolerne Kukeldash (10. årh.) og Nadir Divanbegi (17. årh.) lidt afhængig af tiden. I aften aftensmad i det historiske centrum, hvor vi også skal opleve et folkedanser show.

DAG 7: BUKHARA (en tur uden for byen)

Efter morgenmad ved 9-tiden kører vi 4 km nord for byen til det gamle sommerpalads i europæisk stil, én gang Bukhara emirernes overdådige residens, bygget i anden halvdel af det 19. århundrede. I dag rummer paladset et museum for dekorativ kunst. Vi fortsætter til Bahauddin Nakshbandi komplekset, et af de vigtigste pilgrimssteder i Bukhara. I hjertet af komplekset finder man mausoleet for den berømte Sufi filosof, Bahauddin Nakshbandi.

Derefter retur til den gamle by og frokost på en lokal restaurant. Eftermiddagen er til egen disposition, opdage byen på egen hånd, købe souvenirs, tage fotos etc. i denne eventyrlige by, der er så anderledes fra hvad vi kender i Europa.

DAG 8: BUKHARA - KHIVA

Efter tidlig morgenmad, kl. 08.00 kører vi til Khiva gennem Kyzylkum ørkenen. Turen vil tage 5 – 8 timer. På vejen stopper vi flere gange med mulighed for at tage fotos af denne øde ørken og det panoramiske udsyn over Amudaria flodlejet (det gamle Oxus). Området barskhed og skønhed gør et stort indtryk på alle rejsende. Vi medbringer frokost pakker som vi spiser til frokost ca. på halvvejen til Khiva. Sidst på eftermiddagen ankommer vi til Khiva og vores gode centrale hotel. Vi kører i moderne minibus med air condition og laver de fornødne pauser ligesom det gøres holdt ved diverse holdsteder med mulighed for toilet.

DAG 9: KHIVA

Efter sen morgenmad kl. 09.00 starter vi en hel dags vandretur i Khiva, et "åbent museum", som består af 2 dele: Dichan Kala – den ydre by, og "den indre by" - Ichan Kala – omgivet af en 2,2 km lang skrånende murstensmur med fundamenter tilbage fra den 10. århundrede.

Vi besøger Kunya Citadellet, Khiva khanernes residens, grundlagt i 1680'erne med yderligere bygninger tilføjet i det 19. og 20. århundrede. Vi besøger det 19. århundredes Kalta Minar eller Den korte Minaret, et af den regerende khans mest ambitiøse projekter, som skulle være blevet den højeste minaret i den islamiske verden. Konstruktionen blev opgivet, da minareten var blevet 26 m høj, på grund af khanens død. Vi gør videre mod Djuma moskéen og minaret, som oprindeligt blev bygget i det 10. århundrede i typisk arabisk arkitektonisk moské stil. Den store sal har over 200 træ søjler; de tidligste søjler er dekorerede med inskriptioner i Kufic og Naskh kalligrafi, medens de senere søjler er dekorerede i det typiske Khivan blomster-vegetative mønster.

Efterfølgende besøger vi det majestætiske Pahlavan Mahmud Mausoleum (14./19. århundrede) med dets blændende turkise kuppel. Mausoleet er det sidste hvilested for Khivas skytsengel og poet, soldat, buntmager, bryder og helbreder, Pahlavan Mahmud.

Frokost indenfor den gamle mur på en god lokal restaurant. Efter frokost fortsætter vi og besøger Isam Khodja komplekset, oprindeligt bygget i det 11/12. årh. og genopbygget i det 19/20. årh. Det består af den mindste koranskole og den højeste minaret, byens symbol, udsmykket med striber af blændende blå tegl. Alle steder er der spændende og anderledes ting at se og blot at mærke livet gå sin gang er en oplevelse. Vi når også byens ældste arkitektoniske perle nemlig Sheikh Said Allauddin Mausoleet fra det 14. århundrede. Tidlig på aftenen kan man nyde solnedgangen fra en platform på bymuren.

DAG 10: KHIVA – URGENCH – TASHKENT

Efter en god morgenmad kl. 08.00 kører vi til Urgench lufthavn ca. 30 km fra Khiva. Vi flyver til Tashkent kl. 10.10 og ankommer kl. 11.40. Fra lufthavnen kører vi til en god frokostrestaurant. Eftermiddagen bruges på at besøge den moderne del af Tashkent med de mange nyere prestige bygninger bygget af landets moderne landsfader siden uafhængigheden i 1991 den nylig afdøde Islam Karimov. Her taler vi om landets udvikling fra det var sovjetrepublik til i dag og ikke mindst den russiske indflydelse i landets moderne historie.

I aften har holder vi afslutningsmiddag på en af byens gode traditionelle restauranter, hvor vi kan vende turens mange indtryk med vore rejsefæller.

DAG 11: TASHKENT – ISTANBUL – København.

Afrejse fra Tashkents internationale lufthavn til København via Istanbul.

Slut på et fantastisk orientalsk eventyr i Usbekistan!

Udvalgte dele af landets historie som Sonja og Thomas vil gennemgå på turen under deres ca. 4 – 5 oplæg fordelt over turen:

Det nuværende Usbekistan er ét af blot to lande i verdenen, der er omgivet af nabolande som alle *ikke* har adgang til havet. Dertil kommer at alle floder i området ender i lukkede søer uden adgang til andre floder eller havet. Derudover har kun 10% af landets areal adgang til ferskvand. Resten af landet er enten tør sletteland, ørken eller bjergområde. Det er netop landets placering på den asiatiske såkaldte indo-europæiske slette der har været afgørende for dets udvikling.

De første folk kendt for at have beboet Centralasien var iranske nomader, der ankom engang i det første årtusinde f.Kr.. Disse folk forstod at udnytte de få floder og byggede et omfattende vandingsanlæg langs disse. Med udgangspunkt i dette fundament skabte de ligesom ægypterne på samme tid en stor kultur og grundlagde mange af de byer vi også skal besøge nemlig byerne som Bukhoro (Bukhara) og Samarqand (Samarkand), der begge blev centre for regeringen, administration og en udvikling økonomi og kultur. I det femte århundrede f.Kr. afløstes denne kultur af nye stærke stater hvoraf den baktriske (Baktria) var den stærkeste. Landet oplevede efterfølgende stor rigdom som følge af den begyndende handel mellem Kina, det voksende Persiske imperium og Europa i form af det romerske imperium.

Området der udgøres af nutidens Usbekistan har i størstedelen af sin historie været underlagt h.h.v. iranske og tyrkiske stammer og imperier indtil russernes ankomst i andel halvdel af attenhundrede tallet. Den markante undtagelse er dog perioden der efterfølger Alexander Den Store af Makedonien – der som bekendt tilhørte det græske kulturområde. Hans episke men kortvarige erobringstogt fik ham ligeledes til Persien hvor han slog den persiske konge Darius og erobrede hans mægtige rige på under fire år (334 – 331 f.Kr.). Ved Alexanders død brød hans kæmperige hurtigt sammen, og resterne blev forsøgt opslugt af hans overlevende generaler og andre stærke makedonske/hellenistiske dynastier. Seleucus, Alexanders mægtige kavalerigeneral formår i denne kontekst at etablere sit eget dynasti med base i Babylon, hvorfra han regerede store dele af Alexanders kæmpe rige. Således opstod "selucidernes" der som dynasti skulle herske i Babylon fra 312 – 63 f. Kr. Også Baktria – det nuværende Usbekistan – blev underlagt dette hellenistiske imperium. Derved blev dette område den mest nordøstlige del af det hellenistiske kulturområde.

I 250 f.Kr. lykkes det Diodotus, den lokale Satrap (guvernør) i Baktria, at gøre oprør mod selucidernes i Babylon, og proklamere sig eget kongerige Græsk – Baktria. Og således blev det nuværende Usbekistan center for et græsk – hellenistisk kongerige der skulle bestå frem til 125 f.Kr. Riget var stort og mægtigt og dækkede foruden Usbekistan det nuværende Pakistan og Afghanistan. Riget nåede helt til Indien i en periode og her lykkedes det – ganske uforståeligt for os i dag – at grundlægge endnu et hellenistisk kongerige nemlig det Indiske – Græske kongerige, der skulle bestå indtil år 10. Regerings – og administrations sproget var græsk.

Kulturen (hos den regerende overklasse) var hellenistisk og græsk. De store byer havde store udendørs teatre og sportspladser (gymnasier). Ved den nuværende afghanske by Ai-Khanoum har man således udgravet resterne af en ægte hellenistisk by med korintiske søjler, udviklede by – og infrastrukturer samt udendørs teater. I Ai – Khanoum fandt man bl.a. denne indskrift (oversat fra oldgræsk til engelsk):

As children, learn good manners.
As young men, learn to control the passions.
In middle age, be just.
In old age, give good advice.
Then die, without regret.

Man fristes til at spørge – hvad gik galt. Svaret ligger til dels i det faktum at sletternes nomadestammer formåede at samle sig og opbygge en stærk militærstyrke der igennem generationer udmarvede disse fastboende by-kulturer og samtidig udnyttede alle interne stridigheder.

I Kina udvikles produktionen af silke omkring år 100 f.Kr. og det forstærker områdets vigtighed som handel og transitområde for den store handel langs det vi i dag kender som Silkevejene. Byerne Bukhara og Samarkand blev således yderst velhavende og vigtige internationale handelsbyer med stærke klasser af selvstændige købmænd og håndværkere.

Området blev også kendt under navnet Transoxanien, og blev de følgende århundreder igen underlagt det persiske imperium under hhv. Sassaniderne og Parterne, hvor området fik en ny opblomstring og blev et center for økonomisk og kulturel udvikling pga. den store rigdom

I det 8. århundrede faldt Transoxanien til en helt ny spiller der var dukket op fra vest forkyndende en ny (og i denne fase af islam imperialistisk) religion, der udsprang fra Mellemøsten og Mohameds visioner. Under den store arabiske feltherre Ali ibn Sattor faldt Transoxanien for disse nye erobrere med deres nye religion - Islam. Den arabisk islamiske kultur var på dette tidspunkt på sit højeste – også kaldet den arabiske renæssance – og dette var med til at berige og udvikle området efter at røgen efter den brutale erobring havde lagt.

Mange bemærkelsesværdige forskere og videnskabsmænd boede i området og bidrog til dens udvikling, under det vi kan kalde Islams guldalder. Blandt de mange videnskabelige landvindinger fra denne periode skabt netop her er: Udviklingen af trigonometri i sin moderne form (førte til at araberne kunne beregne månens faser), fremskridt i optik, i astronomi, såvel som i poesi, filosofi, kunst, kalligrafi og mange andre, der skabte grundlaget for den muslimske renæssancen.

I det 9. og 10. århundrede faldt det arabiske imperium sammen og perserne kom tilbage til fadet. Denne gang under et nyt dynasti som samtidig var konverteret til Islam – Samaniderne (år 819 – 999). Et prægtigt imperium der var med til at svække det kristne byzantinske rige i Konstantinopel og skabe forudsætningen for de tyrkiske stammers etablering på den anatolske slette under navnet Seltjuk tyrkerne. Disse skulle senere samle sig under den karismatiske leder Osman og ændre hele vores verden frem til i dag. Hvordan dette gik for sig og alle detaljer, vil Thomas gennemgå på sine morgenforedrag og på stederne.

I det 13. Århundrede sker der igen noget, der kan betegnes som en "game changer". En ung mand ved navnet Timutjin fødes langt mod nordøst i Mongoliet og sætter sig for at samle mongolerne under sig og efterfølgende erobre verdenen. Denne mand kender vi alle under hans titel "Djengis Khan" – steppernes herre. Og det blev han – og han fik erobret det meste af verdenen fra den nordlige del af Kina til blot 80 km. øst for Wien og fra de baltiske lande ved Østersøen til Krim ved Sortehavet. Hvad der ikke lykkedes for ham inden sin død i 1327 lykkedes for hans barnebarn Batu Khan (der brændte Kiev af i 1240) og hans tre overlevende sønner. Hvordan Djengis Khan lykkes med dette projekt er et af historiens store mysterier, men Thomas vil forsøge at gennemgå de vigtigste elementer i sine foredrag og bl.a. belyse hans opvækst og psykologi, hans revolutionerende hersker strategier i forhold til samlingen af mongolerne og ikke mindst hans militære strategier og nyskabelser der muliggjorde at en mongol hær på maksimalt kun 100.000 mand kunne erobre verdens største imperier og slå hære der numerisk var ti fold og mere stærkere.

Intet blev det samme efter mongolernes samling og start på deres erobring – ej heller i Transoxanien og det nuværende Usbekistan. Den persiske og iranske kulturelle indflydelse med fundament i en fastboende agrar- og bykultur med overskud til kulturelle og

videnskabelige sysler blev nærmest udryddet under den grusomme og voldelige erobring af mongolerne.

Efter død Djengis Khan i 1227, blev hans imperium delt mellem hans fire sønner og hans familiemedlemmer. Chagatai Khan, den anden søn af Djengis Khan fik Transoxanien som del af sit Khanat. Efter at stormen efter den blodige invasion havde lagt sig, og hverdagen og uafvendeligheden af en ny orden var blevet erkendt, begyndte en ny velstand og fred at brede sig. I de følgende århundrede formåede det mongolske imperium at skabe rammerne for et stærk til dels lovbaseret samfund byggende på et velfungerende autokratisk system, der var effektivt og nådesløs mod intern splid og oprør.

Efter godt 150 år begyndte det mongolske imperium for alvor at slå revner, og kampen begyndte mellem konkurrerende familier og khaner in spe om magten i Centralasien

En lokal mongol leder Timur Tamerlane opstår i denne fase som den ledende kriger og udfordrer. Timur er som svigersøn til Khanen (og dermed sit slægtskab til Djengis Khan) velpositioneret til at kræve sit ret til at være steppernes herre i Transoxanien. I 1380'erne bliver Timur den reelle hersker over Transoxanien efter hårde kampe.

Efter at have konsolideret sin magtbase drager Timur af sted for at indskrive sig i historien som en af historiens største erobrere og ligeledes mest voldelige.

Timur og hans mongolske ryttere erobrer hele det vestlige Centralasien, Iran, Kaukasus, Mesopotamien, Lilleasien og den sydlige steppe region nord for Aralsøen. Han invaderede også Rusland før han dør under en invasion af Kina i 1405.

Timur var kendt for sin ekstreme brutalitet og hans erobringer var ledsaget af folkedrab og massakrer i de byer han besatte.

På sine ældre dage viser Timur dog nye sider af sig, og bliver kendt som en slags "oplysnings khan", der satte sig for at udvikle sit folk vha. alle de nye kulturer og indsigter han mødte hos de mange folk han erobrede.

Timur samlede derfor systematisk i sin hovedstad Samarkand håndværkere og akademikere fra de enorme landområder, han havde erobret. Han havde erkendt hvor kulturelt længere fremme disse persiske og islamiske kulturer var. Under hans regeringstid og hans nærmeste efterkommere, blev en lang række religiøse og statelige bygning mesterværker gennemført i Samarkand og andre byer. Mange af disse fantastiske og fremsynede bygningsværker vil vi se på vores rejse.

Amir Timur, Timurs søn, indledte en udveksling af medicinske opdagelser og inviterede læger, forskere og kunstnere fra de omkringliggende lande som Indien til Samarkand. Timurs barnebarn Ulugh Beg blev en af verdens første store astronomer.

Efter Timur's død opstår der arvestridigheder og landet deles i rivaliserende fraktioner. Dette bliver chancen for en ny nomadestamme, der interesseret har fulgt med i de interne kampe hos deres sydlige, rige og kultiverede nabo. Stammen var Usbekerne, der boede nord for Aralsøen og stadig levede det traditionelle nomadeliv i de karrige og ufremkommelig bjerge.

I 1501 begyndte de usbekiske styrker en stor invasion af Transoxanien, og på ganske kort tid, var det lykkedes disse primitive men brutale erobrere at tage landet fra de mongolske herrer. En ny magtbalance var skabt i Centralasien – og nu var Usbekerne herrer i Transoxanien – og det skulle de vedblive med at være de næste 350 år. Usbekerne formåede at fastholde magten

i landet via indtægterne fra silkevejen og samtidig var de kendt og frygtede blandt deres naboer som slavefanger og slavehandlere. Især Bukhara blev kendt som slavemarked.

I begyndelsen af 1800 tallet er en ny verdens magt blevet skræmmende synlig - Rusland. I 1783 og 1808 er det lykkes Rusland at underlægge sig Georgien og Armenien i Kaukasus, og Rusland fortsætter derefter sine erobringer ind i Centralasien. Efter den endelig sejr mod Napoleon i 1815 står Rusland som vel nok verdens førende magt og bruger dette faktum og denne selvtillid til at vende blikket mod Centralasien. Men områdets natur og de vældige afstande samt de vilde stammer, gør det vanskeligt at erobre.

I anden halvdel af 1800 tallet er der opstået en erkendelse af en ny magtbalance blandt de gamle magter i Europa. Rusland er efter sejren over Napoleon i 1815 blevet en virkelig verdensmagt – der pludselig spiller aktivt med i den europæiske koncert. Dette er også baggrunden for den famøse og blodige Krim krig, som Rusland taber til sine gamle allierede Frankrig og England samt Osmannerne i 1864. Men spillet er ikke slut. I lyset af den vedvarende svækkelse af det osmanniske imperium og Indiens vigtighed for England, bliver det åbenbart for de militære og politiske strateger i London og Sankt Petersborg, at de er hinandens fjender, og at de to stormagter vil bruge alle midler for at udnytte denne svækkelse til selv at opnå fordele. Denne kamp mellem stormagterne udvides også til kampen om Centralasien og Fjernøsten – kendt som "The Great Game".

I 1868 erobrer russerne Samarkand og fortsætter de efterfølgende år med at erobre det gamle Transoxanien ved først at gøre området til protektorater og sidenhen åbenlys indlemmelse som provinser i Rusland.

England sidder derimod på den sydlige del af Asien og Indien. Begge stormagter var på åbenlys kollisionskurs og især var Afghanistan, Tibet og indflydelse i Persien potentielle konfliktområder. I 1907 enes begge lande i et skoleeksempel på stormagts koloniimperialisme "at dele kagen" for at undgå dyre krige. Det hjalp også med at Tyskland i mellemtiden var blevet en ny verdensmagt og derfor krævede Englands fulde opmærksomhed, og at Rusland i 1905 havde lidt en forsmædeligt nederlag til Japan. Begge lande havde således interesser i at skabe en afklaring og afslutte det bekostlige og farlige "Great Game". Resultatet af aftalen mellem Rusland og England afsløres på rejsen☺

I begyndelsen af 1920 var Centralasien således fast i hænderne på Rusland og trods modstandsforsøg i forbindelse med den russiske revolution og borgerkrigen i forbindelse med Sovjets etablering 1918 – 1921 forblev Centralasien en del af Rusland og efterfølgende det ny Sovjetunionen.

I 1924 blev den usbekiske socialistiske sovjetrepublik oprettet. Fra 1941 til 1945, under Anden Verdenskrig, kæmpede godt 1.5 million usbeker i den Røde Hær mod Nazityskland, og bidrog således markant til sejren.

Sovjetstyret førte til et enormt brud med det gamle samfund. Frem til 1938 var den tidligere jadidist Faizulla Khodjajev førstesekretær i Usbekistans kommunistparti (UzKP), men han blev skudt under terroren, anklaget for at være "trotskist" og "højredrejet". I perioden 1959 til 1983 var Sjarof Rasjidov UzKPs førstesekretær og hans lange regeringstid prægede republikken på en række felter. Selv om en del af politikken blev styret lokalt, var det i realiteten kadrer sendt fra Moskva (etniske russere/slavere), som regerede. Andenssekretær i partiet var som regel russere, og de tilså, at politikken var i tråd med Moskvas mål. Økonomisk afspejlede udviklingen i den usbekiske socialistiske sovjetrepublik (Usbekiske SSR) den i Sovjetunionen. Jordbrugskollektiver (Kolkoser) blev oprettet, og specielt blev bomuldsproduktion prioriteret som blev en enorm industri på bekostning af almindeligt jordbrug. Til trods for de negative sider ved det sovjetiske styre medførte bolsjevikisk politik

en stærk modernisering af samfundet. Den gennemsnitlige levestandard steg betragteligt. Det samme gjorde læse- og skrivekundskaberne. Et udbredt kulturelt tilbud som tidsskrifter, teater, musik etc. for hele befolkningen, som kendetegnede Sovjetunionen, gjorde sig også gældende i Usbekiske SSR. Sovjetunionen lagde også stærk vægt på velfærdstilbud således, at området havde et udbredt sundhedsvæsen, hvilket førte til en stærk befolkningsvækst. Noget landet aldrig havde oplevet før.

Den 1. september 1991 erklærede Usbekistan nølende sin uafhængighed fra Sovjetunionen. Mens de baltiske stater førte an i kampen for uafhængighed, var Centralasien bange for den.

Den 29. december 1991 blev der afholdt et omdiskuteret præsidentvalg, og Islom Karimov vandt med 86% af stemmerne. Han blev senere bekræftet i embedet ved nye og ligeså omstridte valg. I praksis var han en autokratisk hersker over Usbekistan. Han døde den 2. september 2016. Netop i disse år gennemgår Usbekistan således en egestående udvikling som ingen kender udfaldet på.

Perspektivering og temaer vi blandt andre berøre på turen

Den mongolske invasion i Centralasien førte til en civilisatorisk forskydningen af mange af de iranske-talende folk i regionen samt en delvis udryddelse af deres (fin)kultur og kulturarv. Mongolernes invasioner af Bukhara, Samarkand, Urgench og andre byer i området resulterede i masse mord og ødelæggelse uden historisk fortilfælde. Dele af det persiske imperium Khwarezmia bliver således fuldstændig jævnet med jorden og alle sjæle udryddet af mongolerne i 1231. Deres synd bestod i at de ydede modstand imod den mongolske invasion. Som konsekvens blev alle indbyggere efterfølgende slagtet. Nyere forskning viser at de mongolske invasioner kostede hvad der svarede til ca. 5 % af verdens samlede befolkning – hvilket gør det til historiens største drab.

Kulturen i Centralasien blev nu påvirket af de mongolske-tyrkiske folk der invadere området og deres medbragte nomade og kriger kultur samt ikke mindst Islam – som mongolerne overgår til en generation senere.

Heri ligger en afgørende faktor for at forstå områdets nuværende kultur og politiske system helt op til det moderne Usbekistan. Iran og Kina formår at rejse sig efter den mongolske storm og fortsætte udviklingen af deres egen distinkte civilisation. Men Centralasien - og de nuværende lande, der opstår her som følge af især 1. Verdenskrig og dens sejrherres koloniale interesser - formår aldrig at løfte sig civilisatorisk ud af den mongolske "nomade spændetrøje", der nedlejres de følgende århundrede med dets autokratiske, hierarkiske og feudale politiske system og menneskesyn samt ikke mindst - med overgangen til Islam – en teokratisk autoritær og reaktionær samfundsmode. Dette vil være en af turens store temaer – at forstå disse forhold i det moderne Usbekistan og dets opståen i landets specifikke og komplekse historiske fortid og kontekst.

Det andet vigtige og ligeledes supplerende element i denne forståelse af det nuværende Usbekistan (og de centralasiatiske stater generelt) ligger i den efterfølgende russiske kulturelle overlejring og erobring af området, der påbegyndes i anden halvdel af det attende århundrede og reel først formelt afsluttes med Sovjets sammenbrud. Mange elementer i den russiske kultur og herskerstrategi har stærke elementer fra den nedlejret af de mongolske erobrere.

Ikke mindst fordi mongolerne også udsletter den daværende og første russiske statsdannelse det føromtalt Kiev –Rus, hvilket fører til en ny start for et nyt Rusland og nu med hovedstad inde på stepperne ved Moskva og ligeledes i 200 år underlagt de mongolske herrer, der lærer dem deres hersker strategi og politiske kultur. Heraf formes det nye imperialistiske Rusland og dets elite og herskerklasse. Ser man bort fra det ortodokse og kristne element ved den russiske kultur, er der således mange lighedspunkter med den mongolske, der gjorde

overgangen fra den delvis nomadiske feudale kultur til den kultur de nye russiske herrer kom med, da de startede deres erobring af Centralasien i anden halvdel af 1800 tallet.

Fakta

Usbekistan er officielt en demokratisk, sekulær, enhedsstat, forfatningsmæssigt republik med en mangfoldig kulturarv. Landets officielle sprog er usbekisk, et tyrkisk sprog skrevet i det latinske alfabet og talt af ca. 85% af befolkningen. Russisk er dog stadig udbredt og tales af næsten alle.

Usbekere udgør 81% af befolkningen, efterfulgt af russere (5,4%), tajikker (4,0%), kasakherne (3,0%) og andre (6,5%). Et flertal af usbekere er konfessionsløse muslimer. Usbekistan er medlem af Samfundet af Uafhængige Stater (SNG), Organisationen for Sikkerhed og Samarbejde i Europa (OSCE), FN, og SCO.